

21 בנובמבר 2022, כ"ז חשוון תשפ"ג

לכבוד

עו"ד גלי בהרבה מיארה

היועצת המשפטית לממשלה

משרד המשפטים

ירושלים

שלום רב,

הנדון: דרישה להנחות את הגורמים המעורבים במשא ומתן

הקואליציוני בנוגע לסמכויות השר לביטחון פנים באופן שישמור על

עצמאות המשטרה

בשם התנועה למען איכות השלטון בישראל, ע"ר (להלן: "התנועה"), הריני מתכבדת לפנות אליך כדלהלן:

1. הבוקר פורסמו בכלי התקשורת ידיעות אודות המגעים בין גורמים במפלגת עוצמה יהודית לבין גורמים במפלגת הליכוד כחלק מהמשא ומתן הקואליציוני להקמת הממשלה ה-37, לפיהן תוסדר חקיקה שתקבע שהשר לביטחון הפנים יחליט על מדיניות המשטרה ופריסת כוחותיה.¹
2. פרסומים אלה מעלים חשש כבד כי קידום חקיקה כאמור, ומינויו של חבר הכנסת איתמר בן גביר לתפקיד השר לביטחון הפנים על בסיס הבטחה לקידום חקיקה כאמור, יפגעו פגיעה משמעותית בעצמאות המשטרה ובעבודתה.
3. כפי הידוע לך, אזרחי מדינת ישראל הצביעו בבחירות לכנסת ה-25 אך לפני מספר ימים, ובימים אלה מתקיימים המגעים בין המפלגות השונות כחלק מהמו"מ הקואליציוני לכינון הממשלה ה-37.
4. בימים רגישים ומתוחים אלו, הסכמות כחלק מהמו"מ הקואליציוני, הנוגעות לחקיקה אשר תאפשר סמכויות נרחבות לשר לביטחון הפנים, שמטרתן לשכנע את אחד הצדדים להסכים לתפקיד שר בתמורה לתמיכה במועמד לראשות הממשלה – אינן ראויות ואף פוגעות בעבודת המשטרה ובעצמאותה, וכן באמון הציבור בנבחרינו.

¹מורן אזולאי, מאיר תורגימן "הסכמות במו"מ: בן גביר יקבל סמכויות של מפכ"ל, עצמאות המשטרה תיפגע" באתר "Ynet" (21.11.2022), זמין ב:

<https://www.ynet.co.il/news/article/bkokej00is#autoplay>

5. סעיף 8א לפקודת המשטרה [נוסח חדש], התשל"א-1971 (להלן: "פקודת המשטרה") קובע את דרכי המינוי של מפכ"ל המשטרה, ולשונו:

"המפקח הכללי של משטרת ישראל יתמנה בידי הממשלה לפי המלצת השר."

6. מפכ"ל המשטרה ניצב בראש משטרת ישראל, וזה אחראי על ניהולה ותפקודה התקיין. סעיף 9 לפקודת המשטרה מגדיר את תפקיד המפכ"ל המשטרה, אשר כולל פיקוח על המשטרה, על סדרי ניהולה ועל הפעלתה, והוא אחראי להשגחה על כל ההוצאות הכרוכות בהפעלת וניהול המשטרה:

"המפקח הכללי יפקח על משטרת ישראל, על סדרי ניהולה ועל הפעלתה, ויהיה אחראי להשגחה על כל ההוצאות הכרוכות בה ולאפסניה שברשותה."

7. לפי סעיף 9א לפקודת המשטרה, מפכ"ל המשטרה אמון על הוצאת פקודות למשטרת ישראל, הנוגעות לעקרונות ארגון המשטרה, סדרי המינהל, המשטר והמשמעת בה והבטחת פעולתה התקינה (אלו נעשות באישור השר לביטחון פנים), וכן אמון על הוצאת פקודות כלליות:

"(א) המפקח הכללי יוציא, באישור השר, הוראות כלליות שיקבעו עקרונות לענין ארגון המשטרה, סדרי המינהל, המשטר והמשמעת בה והבטחת פעולתה התקינה (להלן – הוראות המשטרה).

(ב) המפקח הכללי יוציא פקודות כלליות שיקבעו פרטים בנושאים האמורים בסעיף קטן (א) (להלן – פקודות המטה הארצי)."

8. מפכ"ל המשטרה מפעיל בנוסף את יחידות המשטרה באמצעות מפקדי המחוזות ומפקד משמר הגבול ולצורך הפעלתם הוא נעזר במטה הארצי. כן, למפכ"ל המשטרה הסמכויות המוענקות על פי דין לכל איש משטרה.

9. בנוסף, סעיף 10 לפקודת המשטרה, מציין את סמכויות המפכ"ל, הנוגעות לניהול השוטף של כוח האדם תחת ניהולו, אשר מגיע עד למעלה מכ-30,000 עובדים. סמכויות אלו כוללות גיוס כוח אדם למשטרה, השעיות שוטרים והעלאות בדרגה:

"(1) לגייס בכל עת אנשים מתאימים להיות שוטרים למילוי משרות פנויות בתקן המאושר של משטרת ישראל;

(2) להשעות שוטר שאינו קצין משטרה בכיר, להורידו בדרגה, לשחררו מן השירות או לפטרו, אם הוכח להנחת דעתו שהשוטר מתרשל או בדרך כלל בלתי-יעיל במילוי תפקידיו או אינו מתאים מבחינה אחרת למלא תפקידיו; אולם מפקח לא יפוטר ולא ישוחרר אלא באישור השר;

(3) למלא, על ידי העלאה בדרגה או בדרך אחרת, כל משרה בדרגה שלמטה מדרגת קצין משטרה בכיר שנתפנתה מחמת מוות, פיטורים, או סיבה אחרת."

התנועה למען איכות השלטון בישראל (ע"ר)

الحركة من أجل جودة السلطة في إسرائيل The Movement for Quality Government in Israel

10. כמו כן, ראוי לציין, כי מוענקות למפכ"ל המשטרה סמכויות נרחבות לצורך מילוי תפקידו, אשר ביניהן, נמנים גם החיקוקים הבאים: תקנות קרן המשטרה הכללית; תקנות המשטרה (גיוס), תשי"ח-1957; תקנות המשטרה (חופשה), תשל"א-1971; תקנות המשטרה (המשמר האזרחי) – תשל"ה-1975; תקנות ההגנה (שעת חירום) 1954; תקנות השבת אבידה, תשל"ג-1973; חוק מרשם האוכלוסין, תשכ"ה-1965; חוק המשטרה (נכים ונספים) תשמ"א-1981; פקודת מניעת טרור, תש"ח-1948; חוק סדר הדין הפלילי [נוסח משולב], תשמ"ב-1982; פקודת סדר הדין הפלילי (מעצר וחיפוש) [נוסח חדש], תשכ"ט-1969; חוק העיטורים במשטרת ישראל ובשירות בתי הסוהר, תשל"ב-1972.

11. כך, תפקידיו וסמכויותיו של מפכ"ל המשטרה נרחבים לאין שעור, וזה משמש הלכה למעשה, **כראש המקצועי של אחד הארגונים החשובים במדינה, ארגון אשר מהווה את אחד מזרועות מערכת אכיפת החוק ושומרי הסף במדינת ישראל.**

12. נוכח תפקידו המרכזי וסמכויותיו הנרחבות של מפכ"ל המשטרה, תפקיד זה מחייב מידה רבה של עצמאות ואי תלות של המכהן בו בממשלה הממנה, וכן בשר לביטחון הפנים.

13. ראו לעניין חשיבות השמירה על עצמאותו ואי תלותו של מפכ"ל המשטרה, קביעותיו של בית המשפט העליון בבג"ץ 911/21 התנועה למען איכות השלטון בישראל נ' ממשלת ישראל (פורסם בנבו 12.12.2021), בפסקה 16 לפסק דינו של כבוד המשנה לנשיאה פוגלמן:

"מפכ"ל המשטרה הוא העומד בראשות המשטרה, אשר במוקד תפקידיה אכיפת החוק והגנה על ביטחון הציבור ושלומו (בג"ץ 3884/16 פלונית נ' השר לביטחון פנים, [פורסם בנבו] פסקה 26 (20.11.2017)). בין יתר תפקידיה, אמונה המשטרה גם על מניעת עבירות ובכלל זאת, היא מופקדת על שלבי החקירה ואיסוף הראיות בהליך הפלילי (סעיף 3 לפקודת המשטרה; בג"ץ 6792/96 התנועה למען איכות השלטון נ' היועץ המשפטי לממשלה פ"ד נא(2) 768, 757 (1997)). בנוסף לכך, המשטרה מבצעת פעילויות מבצעיות בתחום ביטחון הפנים (בג"ץ 5562/07 שוסהיים נ' השר לביטחון הפנים, [פורסם בנבו] פסקה 8 (23.7.2007); בג"ץ 6778/97 האגודה לזכויות האזרח בישראל נ' השר לביטחון פנים פ"ד נח(2) 368, 358 (2004)). כחלק ממערכת אכיפת החוק, ביסוד שיקול הדעת של כוחות המשטרה עומד הצורך במימוש תכליות ההליך הפלילי, ובהם האינטרס הציבורי בהעמדת עבריינים לדין. מטבע הדברים, ישנה חשיבות מיוחדת שהפעלת הסמכויות בתחומים אלו תיעשה על בסיס מקצועי ובהתחשב באינטרס הציבורי בלבד, באופן שוויוני וללא משוא פנים (בג"ץ 5699/07 פלונית נ' היועץ המשפטי לממשלה, פ"ד סב(3) 550, 631 (2008) (להלן: עניין פלונית); בג"ץ 551/99 שקם בע"מ נ' מנהל המכס והמע"מ, פ"ד נד(1) 112, 126-125 (2000)). ויפים לעניין זה דבריה של השופטת פרוקצ'יה בעניין אחר:

"השמירה על גבולות הכח השלטוני המופעל על הפרט בהליך הפלילי על כל שלביו מחייבת עוד כי הפעלתו תהא מנותקת כליל מכל חשש לניגוד עניינים מכל סוג שהוא. עירובו של שיקול זר ובלתי ענייני בהפעלת כח-המרות השלטוני בהליך הפלילי יוצר פוטנציאל סיכון ממשי לעיוות האיזון הנדרש בין צורכי השימוש בכח להשגת תכלית

רח' יפו 208, ירושלים 9438303 * מען למכתבים: ת.ד. 36504 ירושלים 9136001 * טל: 02-5000073 פקס: 02-5000076
شارع يافا 208، القدس 9438303 * العنوان للرسائل: ص.ب. 36504، القدس 9136001 * هاتف: 02-5000073 * فاكس: 02-5000076
208 Jaffa St., Jerusalem * Mailing Address: P.O.B 36504 Jerusalem 9136001 * Tel: 02-5000073 * Fax: 02-5000076
E-mail: office@mqg.org.il * Web Site: www.mqg.org.il

התנועה למען איכות השלטון בישראל (ע"ר)

الحركة من أجل جودة السلطة في إسرائيل The Movement for Quality Government in Israel

שבאינטרס ציבורי, לבין ההגנה על זכויות היסוד של הפרט. שילובו של שיקול זר באיזון המתחייב בין הצורך הציבורי בשמירת הסדר חברתי וציות לחוק, לבין זכויותיו של אדם לחירות ולכבוד אישי עלול לערער את שיווי המשקל הראוי בין הכוחות השונים הפועלים בענין זה, ולהביא לפגיעה לא ראויה בפרט. הפעלת הכח השלטוני כלפי הפרט במסגרת ההליך הפלילי אמורה להיות מנותקת כליל משיקולים זרים, ועליה להיעשות תוך מחוייבות מלאה לכללי הריסון בשימוש בכח, אשר בכיבודם תלוי גורלו של האדם הנתון למרותו של השלטון" (בג"ץ 2605/05 המרכז האקדמי למשפט ולעסקים נ' שר האוצר, פ"ד סג(2) 545, 658(2009)).

מכאן החשיבות הרבה בהבטחת עצמאותו ואי תלותו של מפכ"ל המשטרה, העומד בראשה ואמון על הפעלתה לביצוע תפקידיה".

14. אשר על כן, כל ניסיון לקדם חקיקה אשר תפגע בעצמאות תפקיד מפכ"ל המשטרה ותעביר סמכויותיו לגורמים הממנים אותו, כחלק מהמו"מ הקואליציוני, פוגעת פגיעה אנושה בעצמאותו ובאי תלותו של מפכ"ל המשטרה, באופן אשר עשוי לעלות כדי פגיעה בעבודת המשטרה.
15. העובדה שהסמכויות של הדרג המקצועי הבכיר ביותר שעומד בראש המשטרה, האחראית לביטחון הציבור, פתוח למשא ומתן בין גורמים פוליטיים - פוגע גם באמון הציבור בנבחרינו, ואינו ראוי.
16. אשר על כן, ולאור חומרת הדברים, אנו מתכבדים לפנות אליך בבקשה כי תנחי את הגורמים המעורבים במו"מ הקואליציוני בנוגע לפגיעה הקשה במשטרה ובעבודתה, וכן באמון הציבור בנבחרינו, הנגרמות עקב קידום חקיקה אשר תפגע בעצמאות מפכ"ל המשטרה כחלק מהמו"מ הקואליציוני.
17. לתגובתך המהירה, אודה.

בכבוד רב,

רותם בבלי דביר, עו"ד
מנהלת מחלקת ליטיגציה מנהלית